

## FIȘA DISCIPLINEI

### 1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Istorie și Filosofie
1.3 Departamentul	Filosofie
1.4 Domeniul de studii	Filosofie
1.5 Ciclul de studii	licență
1.6 Programul de studiu / Calificarea	Filosofie

### 2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	<b>Etică</b>						
2.2 Titularul activităților de curs	<b>Lect. Dr. Mihaela Frunză</b>						
2.3 Titularul activităților de seminar	<b>Lect. Dr. Mihaela Frunză</b>						
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	I	2.6. Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	DF

### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	4	Din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar/laborator	2
3.4 Total ore din planul de învățământ	56	Din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp:					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					14
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					14
Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					30
Tutoriat					0
Examinări					4
Alte activități: .....					
3.7 Total ore studiu individual		58 conv.			
3.8 Total ore pe semestru		56 fiz./118 conv.			
3.9 Numărul de credite		6			

### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 De desfășurare a cursului	<ul style="list-style-type: none"> <li>Prezența la orele de curs este obligatorie. Prezența la examen este condiționată de existența unui număr de minim 70% prezențe.</li> </ul>
5.2 De desfășurare a seminarului/laboratorului	<ul style="list-style-type: none"> <li>Prezența la orele de seminar este obligatorie. Prezența la examen este condiționată de existența unui număr de minim 70% prezențe.</li> </ul>

## 6. Competențele specifice acumulate

<b>Competențe profesionale</b>	<p>C1.1 Identificarea și definirea conceptelor și teoriilor fundamentale ale filosofiei, pe parcursul lecturii unor texte filosofice date</p> <p>C1.3 Definirea și exprimarea specificității problemelor filosofice în raport cu alte discipline umaniste</p> <p>C2.2 Examinarea analitică și sintetică a unor texte/teorii filosofice, pe baza terminologiei specifice</p> <p>C2.5 Soluționarea unei probleme filosofice de complexitate medie, la o disciplină filosofică oarecare</p> <p>C4.1 Formularea de ipoteze referitoare la acțiunile și experiența umană, utilizând în mod adecvat limbajul și metodele de bază ale Filosofiei</p> <p>C4.3 Combinarea informațiilor pentru a formula reguli generale sau concluzii referitoare la problemele umane (raționament abductiv și inductiv)</p> <p>C6.1 Definirea și alegerea metodelor și tehnicilor adecvate de soluționare a unor probleme interumane și interculturale cu un nivel mediu de complexitate</p> <p>C6.2 Identificarea, înțelegerea și respectarea valorilor, opiniilor, nevoilor, sentimentelor altor persoane sau culturi</p>
<b>Competențe transversale</b>	<p>CT1 Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații - problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente</p>

## 7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Cursul își propune să introducă studenții în problematica Eticii, urmărind să dezvolte conturarea unui punct de vedere moral și familiarizarea cu teoriile etice majore. Sunt studiate și analizate conceptele majore și teoriile care au marcat etica – kantianismul, utilitarismul, teoriile virtuții, individualismul liberal, comunitarianismul, eticile feministe, etica discursului, etica postmodernă.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> <li>-utilizarea în mod adecvat a unor concepte și demersuri majore din sfera Eticii;</li> <li>-perceperea pluralității curentelor etice</li> <li>-înțelegerea și descrierea particularităților diferitelor curente etice</li> <li>-capacitatea de a aplica creativ metodele de cercetare ale științelor umaniste, în particular ale Eticii, în rezolvarea problemelor și comunicarea rezultatelor în mod argumentat;</li> </ul>

## 8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Introducere. Concepte și teorii etice fundamentale. Meta-etică și etică normativă. Ce înseamnă un argument etic?	<ul style="list-style-type: none"> <li>-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia</li> <li>-discuții pe baza unor exemple</li> </ul>	
2. Utilitarismul. Tipurile utilitarismului. O evaluare a utilitarismului. Kantianismul: de la imperativul categoric la reformulări contemporane. Deontologismul moral. O evaluare a kantianismului.	<ul style="list-style-type: none"> <li>-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia</li> <li>-discuții pe baza unor exemple</li> </ul>	

3. Teoria virtuții/ etica caracterului: precursori, reprezentanți contemporani. Importanța virtuților. Evaluare critică a eticii virtuții. Individualismul liberal: teoria bazată pe drepturi.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
4. De la individ la comunitate: comunitarianismul. Formele comunitarianismului. Cazuistica. Redescoperirea cazuisticii. O evaluare critic/constructivă a cazuisticii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
5. Relativismul moral. Reprezentanți contemporani ai relativismului	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
6. Realismul, emotivismul și prescriptivismul moral.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
7. Etica postmodernă. Reprezentanți ai postmodernismului în etică. Minima morală. Coduri etice versus responsabilitate individuală.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
8. Etica discursului. Un fundament pentru o etică globală?	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
9. Etică și ideologie	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
10. Etici feministe. Introducere, domenii de studiu, clasificări	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
11. Etica grijii. Grija ca problemă filosofică. Etica grijii și etica dreptății.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
12. Etica aplicată. Terminologie și clasificări	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
13. Etica profesională și profesionalizarea eticii.	-curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia -discuții pe baza unor exemple	
14. Discutarea temelor și subiectelor pentru examen; discutarea situației punctajelor individuale.	-discuții	

### **Bibliografie**

Lindley, Richard. „The Nature of Moral Philosophy” în G.H.R. Parkinson, An Encyclopaedia of Philosophy, Routledge, London, 1993, pp. 517-540.

Singer, Marcus G. „Morality and Universal Law” în G.H.R. Parkinson, An Encyclopaedia of Philosophy, Routledge, London, 1993, pp. 568-589.

Thomson, Anne. Critical Reasoning in Ethics. A Practical Introduction, Routledge, London, 1999.

Beauchamp, Tom L.; James F. Childress, Principles of Biomedical Ethics, Oxford University Press, New York, 1994

Mill, J. St. Utilitarismul, Alternative, București, 1994.

Kant, Immanuel. Întemeierea metafizicii moravurilor, Ed. IRI, București, 1995, pp. 35-66, 81-88.

Geoffrey Scarre, Utilitarianism, Routledge, London, 1996, pp. 1-26.

O'Neill, Onora. "Etica lui Kant" în Peter Singer (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, 2006, pp. 205-215.

Goodin, Robert E. "Utilitatea și binele" în Peter Singer (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, 2006, pp. 269-276.

Beauchamp, Tom L.; James F. Childress, *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford University Press, New York, 1994

Mill, J. St. *Despre libertate*, Humanitas, București, 1994, cap. I și III, pp. 7-23 și 73-96.

MacIntyre, Alasdair. *Tratat de morală. După virtute*, Humanitas, București, 1998

Rachels, James. *The Elements of Moral Philosophy*, Routledge, London, 1999, pp. 175-193.

Pence, Greg. "Teoria virtuții" în Peter Singer (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, 2006, pp. 277-287.

Beauchamp, Tom L.; James F. Childress, *Principles of Biomedical Ethics*, Oxford University Press, New York, 1994

Policar, Alain. *La justice sociale. Les enjeux du pluralisme*, Armand Colin, Paris, 2006, pp. 81-110.

Tonelli, Mark R. "Advancing a casuistic model of clinical decision making: a response to commentators". *Journal of Evaluation in Clinical Practice* 13 (2007), 504-507.

DeMarco, Joseph P.; Paul J. Ford. "Balancing in Ethical Deliberation: Superior to Specification and Casuistry". *Journal of Medicine and Philosophy*, 31, 2006, pp. 483-497.

Rorty, Richard. „Who Are We? Moral Universalism and Economic Triage”. *Diogenes*, No. 173, vol 44/1, Spring 1996, pp. 5-16.

Harre, Rom; Michael Krausz. „Relativismul moral” în Alan Montefiore, Valentin Mureșan (eds.), *Filosofia morală britanică*, Alternative, București, 1998, pp. 152-186.

Steward, Helen. „Realismul moral” în Alan Montefiore, Valentin Mureșan (eds.), *Filosofia morală britanică*, Alternative, București, 1998, pp. 99-128.

Tsinorema, Stravroula, "Emotivism and Prescriptivism" în G.H.R. Parkinson (ed.), *An Encyclopaedia of Philosophy*, Routledge, London, 1993, pp. 613-639.

Minima moralia. Coduri etice versus responsabilitate individuală.

Lipovetsky, Gilles, *Amurgul datoriei. Etica nedureroasă a noilor timpuri democratice*, Babel, București, 1996.

Bauman, Zygmunt, *Etica postmodernă*, Amarcord, Timișoara, 2000

Lipovetsky, Gilles. *Fericirea paradoxală. Eseu asupra societății de hiperconsum*, Polirom, Iași, 2007, pp. 292-326.

Habermas, Jurgen, *Conștiință morală și acțiune comunicativă*, Ed. ALL, 2000.

Apel, Karl Otto, *Ethique de la discussion*, Les Editions du Cerf, Paris, 1994. [Centrul Cultural Francez]

Roger Eatwell, "Ideologies: Approaches and Trends", Roger Eatwell, Anthony Wright (eds.), *Contemporary Political Ideologies*, Pinter Publishers, London, 1993

Louis Althusser, "Ideology and Ideological State Apparatuses (Notes towards an Investigation)"

Ian Adams, *The Logic of Political Belief. A Philosophical Analysis of Ideology*, Harvester Wheatsheaf, London, 1989,

Paul Ricoeur, *Lectures on Ideology and Utopia*, Edited by George H. Taylor, Columbia University Press, New York, 1986

Miroiu, Mihaela, *Convenio. Despre natură, femei și morală*, Alternative, București, 1995.

Jaggar, Alison M., "Feminist Ethics: Projects, Problems, Prospects" în Claudia Card (ed), *Feminist Ethics*, University Press of Kansas, Lawrence, 1991, pp. 78-104.

Jaggar, Alison M., Iris Marion Young (eds), *A Companion to Feminist Philosophy*, Blackwell & Oxford, 1998, pp. 363-437.

Carol Gilligan, Jane Attanucci, "Two moral orientations", în Carol Gilligan et. al, *Mapping the Moral Domain. A Contribution of Women's Thinking to Psychological Theory and Education*, Harvard University Press, Harvard, 1988

Nel Noddings, *Caring. A Feminine Approach to Ethics and Moral Education*, University of Carolina Press, Berkeley, 1984

Susan J. Hekman, *Moral Voices, Moral Selves. Carol Gilligan and Feminist Moral Theory*, Polity Press, Cambridge UK, 1995

Goran Lantz, "Applied Ethics: What Kind of Ethics and What Kind of Ethicist?" în *Journal of Applied Philosophy*, Vol. 17, No. 1, 2000

R. M. Hare, *Applications of Moral Philosophy*, Macmillan, London, 1972

David M. Rosenthal, Fadlou Shehadi (eds.), *Applied Ethics and Ethical Theory*, University of Utah Press, Salt Lake City, 1988

Miroiu, Mihaela; Gabriela Blebea Nicolae, *Introducere în etica profesională*, Ed. Trei, București, 2001

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
1. Argumente etice. Discuție și exemple.	-seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	
2-3. Utilitarism și kantianism	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbateri	

4-5. Teorii ale virtuții.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
6-7. Comunitarianism, cazuistică, relativism	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
8-9. Etica postmodernă	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
10. Locul neetic al eticii	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
11. Limitele eticii și violența fără limite: Este violența justificabilă etic?	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
12. Bine și rău în filosofia lui Martin Buber	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
13. Etici feministe	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	
14. Problema aplicării eticii.	seminar interactiv pe bază de discuții -comentariu text, dezbatere	

## Bibliografie

Thomson, Anne. *Critical Reasoning in Ethics. A Practical Introduction*, Routledge, London, 1999.

Mill, J. St. *Utilitarismul, Alternative*, București, 1994, pp. 10-30.

Immanuel Kant, *Critica rațiunii practice*. Ed. IRI, București, 1995, pp. 35-66, 81-88.

Aristotel, *Etica Nicomahică*, cartea a VI-a, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1984.

Mill, J. St. *Despre libertate*, Humanitas, București, 1994, cap. I și III, pp. 7-23 și 73-96.

MacIntyre, Alasdair. *Tratat de morală. După virtute*, Humanitas, București, 1998

MacIntyre, Alasdair. *Tratat de morală. După virtute*, Humanitas, București, 1998

Discuție pe marginea video-conferinței Michael Walzer, *Theories of Justice and Equality*.

Wong, David. „Relativismul” în Peter Singer (Ed.), *Tratat de etică*, Polirom, 2006, pp. 472-480.

Fr. Nietzsche, *Genealogia moralei*, Ed. Humanitas, 1994, Disertațiile 1 și 2.

Lipovetsky, Gilles, *Amurgul datoriei. Etica nedureroasă a noilor timpuri democratice*, Babel, București, 1996, pp. 17-29.

Bauman, Zygmunt, *Etica postmodernă*, Amarcord, Timișoara, 2000, pp. 5-42.

Vattimo, Gianni, *Etica interpretării*, Pontica, Constanța, 2000, pp. 145-157

Ricoeur, Paul, *Libertatea în lumina speranței* (pp. 366-386), *Culpabilitate, etică și religie* (pp. 387-399), *Religie, ateism, credință* (pp. 400-423) în *Conflictul Interpretărilor*, Cluj, Ed. Echinoc, 1998, traducerea de Horia Lazăr, Kant, Immanuel, *Despre inerența principiului Răului alături de cel al Binelui sau despre Răul radical din natura umană* (pp. 34-81), în *Religia în limitele rațiunii pure*, București, Ed. Humanitas, 2004, traducerea de Radu Gabriel Pârnu  
Freud, Sigmund, *Viitorul unei iluzii* (pp. 107-146), *Disconfort în cultură* (pp. 147-206) în *Opere 4, Studii despre societate și religie*, București, Ed. Trei, traducerea de Roxana Melnicu

Martin Buber - *Eu și Tu*, Humanitas, București, 1995, Partea I

Martin Buber - *Good and Evil*, Prentice Hall, New Jersey, 1997, pp. 115-139

Jaggar, Alison M., „Feminist Ethics: Projects, Problems, Prospects” în Claudia Card (ed), *Feminist Ethics*, University Press of Kansas, Lawrence, 1991, pp. 78-104.

### Facultativ:

Anca Gheaus, *Limited relevance. What feminists can learn from the Eastern experience*, in Mihaela Frunza, Theodora Vacarescu (eds.), *Gender and the (Post) „east-West” Divide*, Limes, Cluj, 2004.

[www.genderomania.ro/book\\_gender\\_post/part1/Anca\\_Gheaus.pdf](http://www.genderomania.ro/book_gender_post/part1/Anca_Gheaus.pdf)

Discuție pe marginea video-conferinței Carol Gilligan, *Rethinking the Foundations of Ethics*.

Valentin Mureșan, Este etica aplicată o aplicare a eticii? [http://www.ub-filosofie.ro/~muresan/licenta\\_etica\\_aplicata/1\\_aplicarea\\_eticii.pdf](http://www.ub-filosofie.ro/~muresan/licenta_etica_aplicata/1_aplicarea_eticii.pdf)  
 Kucuradi, Ioanna. "Problems of ethics and of professional ethics". Ethics, Law and Moral Philosophy of Reproductive Biomedicine, vol. 2, no. 1, 2007, pp. 70-72.

### 9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul cursului este compatibil cu conținutul cursurilor predate la nivel „undergraduate” în universități de prestigiu din Europa și SUA, precum și cu cerințele comunității profesionale

### 10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	- însușirea cunoștințelor predate la curs; - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	50%
10.5 Seminar/laborator	- capacitatea de problematizare și analiză a textelor de seminar  - însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, realizarea unor texte scurte)	Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale	50%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> <li>• Respectarea cerințelor de realizare a unor texte scurte în timpul examenului scris</li> <li>• Planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale și scrise la seminarii (dezbatere, analiză-comentariu de text, eseu academic)</li> <li>• Plagiat se va considera orice lucrare care se constată a fi în proporție de cel puțin 30% copiată dintr-o altă sursă, iar utilizarea plagiatului va determina anularea evaluării. Orice contestație a notei obținute la examen va trebui însoțită de o cerere din partea studentului pentru reevaluarea lucrării. Rezultatul acestei reevaluări se va face de față cu studenții în decurs de 2 zile de la data contestației.</li> </ul>			

Data completării

30. IX. 2013

Semnătura titularului de curs

Mihaela Frunză

Semnătura titularului de seminar

Mihaela Frunză

Data avizării în departament

.....

Semnătura directorului de departament

.....